

# Zaujímavosti zo zahraničnej literatúry

## Vplyv diskusie o prognóze na vzťah pacient – lekár: prospektívna skupinová štúdia

Impact of prognostic discussions on the patient-physician relationship: prospective cohort study

Fenton JJ, Duberstein PR, Kravitz RL, et al.

J Clin Oncol. 2017 Nov 17;JCO2017756288. doi: 10.1200/JCO.2017.75.6288. [Epub ahead of print]

Onkológia (Bratisl.), 2017; roč. 12(6): 454

### Abstrakt

**Účel:** Niektoré výskumy naznačujú, že diskusia o prognóze môže narušiť vzťah medzi pacientom a lekárom. Táto štúdia posúdila, či je diskusia s lekárom o prognóze spojená s nepriaznivými zmenami v mierach sily vzťahu medzi pacientom a lekárom.

**Metódy:** Išlo o longitudinálnu skupinovú štúdiu s 265 dospelými pacientmi s pokročilým nádorovým ochorením, ktorí navštívili 38 onkológov v komunitných a nemocničných onkologických pracoviskách v západnom New Yorku a v severnej Kalifornii. Diskusia o prognóze bola hodnotená kódovaním prepisovaných audio nahrávok návštev s použitím škály Možnosti prognózy a liečby (PTCC – Prognostic and Treatment Choices) a dotazníkom pre pacientov tri mesiace po návšteve onkológa.

**Výsledky:** Zmeny v úrovni vzťahu medzi pacientom a lekárom boli vypočítané ako rozdiely v odpovediach pacientov na škálach Ľudske vzťahy (The Human Connection) a Vnímaná účinnosť komunikácie pacient – lekár (Perceived Efficacy in Patient-Physician Interactions Scales), získaných na začiatku, po 2 až 7 dňoch a po 3 mesiacoch od návštevy onkológa.

**Výsledky:** Diskusia o prognóze nebola spojená s dočasným poklesom v žiadnom z týchto nástrojov. V skutočnosti vzostup PTCC o jednu jednotku počas návštevy so zvukovým záznamom súvisel so zlepšením v škále Ľudských vzťahov 2 až 7 dní po návšteve (odhad parametra: 0,10; 95 % CI, - 0,02 až 0,23) a 3 mesiace po návšteve (odhad parametra: 0,18; 95 % CI, 0,02 až 0,35) v porovnaní so začiatkovým stavom. Štandardizované veľkosti efektov (SES) spojené so zvýšením dvoch štandardných odchýlok v PTCC v každom časovom bode boli konzistentné s malými pozitívnymi účinkami (SES 0,14, 95% CI: - 0,02 až 0,29 v 2. až 7. dni, SES, 0,24, 95 % CI, 0,02 až 0,45 po 3 mesiacoch) a dolné hranice CI ukázali, že významnejší detrimentálny účinok diskusie o prognóze je veľmi nepravdepodobný.

**Záver:** Diskusia o prognóze nepoškodzuje vzťah pacient – lekár. Naopak, môže dokonca zlepšiť terapeutickú spoluprácu medzi pacientmi a onkológmi.

### Komentár

Komunikácia s pacientom, ktorý má pokročilé nádorové ochorenie, zvlášť zlyhávajúce na liečbu, je pre onkológa vždy výzvou. Niektoré práce ukázali tendenciu onkológov vyhnúť sa otvorenej diskusii v tejto situácii a aj na skutočnosť, že pacienti s pokročilým nádorovým ochorením majú nezriedka chybné predstavy a očakávania pri svojej chorobe (1, 2). Aktuálna práca presvedčivo dokazuje, že diskusia o (zlej) prognóze nepoškodí vzťah medzi pacientom a onkológom (3). To je hlavné posolstvo pre prax. Samozrejme, nie je možné ho uplatniť „paušálne“. Je potrebné zvážiť jednak všeobecné kultúrne rozdiely medzi jednotlivými krajinami a aj individuálne rozdiely medzi jednotlivými

onkologicky chorými. Rýchlo rastúci význam efektívnej komunikácie onkológ – pacient, resp. lekár – pacient a pozornosť, ktorá sa tejto oblasti venuje, sú pozoruhodné. Veľa informácií na túto tému je možné nájsť na www stránkach americkej Akadémie pre komunikáciu v zdravotníctve a jej sesterskej organizácie v Európe – Medzinárodnej spoločnosti pre komunikáciu v zdravotníctve (4, 5). Ide o tému, ktorá je, myslím, na Slovensku zatiaľ trochu nedocenená.

### Literatúra

1. Gordon EJ, Daugherty CK. „Hitting you over the head”: oncologists’ disclosure of prognosis to advanced cancer patients. *Bioethics*. 2003;17(2):142-68.
2. Weeks JC, Catalano PJ, Cronin A, et al. Patients’ expectations about effects of chemotherapy for advanced cancer. *N Engl J Med*. 2012;367(17):16160–25.
3. Fenton JJ, Duberstein PR, Kravitz RL, et al. Impact of Prognostic Discussions on the Patient-Physician Relationship: Prospective Cohort Study. *J Clin Oncol*. 2017 Nov 17;JCO2017756288. doi: 10.1200/JCO.2017.75.6288. [Epub ahead of print].
4. Academy of Communication in Healthcare. <http://www.achonline.org/>
5. International Association for Communication in Healthcare. <https://www.each.eu>.

**Doc. MUDr. Peter Beržinec, CSc.**  
Onkologické oddelenie, Špecializovaná nemocnica sv. Svorada Zobor  
Výučbová základňa SZU  
Kláštorská 134, 949 88 Nitra  
[berzinec@snzobor.sk](mailto:berzinec@snzobor.sk)

